

W

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

10

«РАДЯНСЬКА ШКОЛА»
1959

ЗМІСТ

Стор.

З'їзд учителів України	1
----------------------------------	---

СЛОВО ДЕЛЕГАТИВ З'ЇЗДУ

С. Єрмоленко — Зміцнювати зв'язки учителів з дошкільними працівниками . . .	4
Н. Бурко — Охопити всіх дітей дошкільного віку громадським вихованням . . .	4
Ю. Коба — Виховання в дитячому садку повинно відповідати завданням школи . . .	6
Т. Гармаш — У школи і дошкільного закладу спільні завдання	7

Т. Цвєлих — До дальшого піднесення педагогічної науки	8
Р. Айзикович, О. Симиренко — Про нервово-психічний розвиток дітей перших трьох років життя	11

З ДОСВІДУ

М. Пашутіна — Трудове виховання в дитячих садках Сталінської області . . .	16
К. Тимофєєва — Виховання самостійності і працьовитості	21
З. Уткіна — Участь дітей в праці дорослих	25
Н. Усменцева, Н. Яришева — Колективні форми побутової праці дітей	28
Н. Чернищенко — Ознайомлення дітей старшої групи з шахтою і працею шахтарів	32
В. Васютинська — Огляд статей з трудового виховання	35

СТОРІНКА ДЛЯ ДІТЕЙ

Святкування Жовтня в старшій і середній групах дитячого садка	40
---	----

КРИТИКА ТА БІБЛІОГРАФІЯ

Г. Успенська — Праця дорослих в літературі для дошкільників	43
---	----

ПЕДАГОГІЧНЕ ЖИТТЯ

А. Гейко — Конференція читачів журналу	47
--	----

На 2-й сторінці обкладинки — Природа навколо нас, на 3-й — Речі для побутової праці.

Редакційна колегія:

Д. О. Дорохова, Н. О. Красіна, Н. Ю. Переверзева, Є. К. Сухенко,
Г. І. Сушан (головний редактор), П. С. Ходченко, Т. І. Цвєлих,
П. Р. Чамата, М. Є. Шевченко.

Журнал «Дошкольное воспитание»
(на українському мові)

Техн. редактор О. О. Чала.

Коректор М. М. Толстой.

Адреса редакції: Київ, Ново-Павлівська, 5. Тел. 6-50-43.

БФ 20428. Замовлення К-260. Тираж 15260. Друк. арк. 3. Обл.-видавн. арк. 5.
Формат паперу 70×108¹/₁₆. Підписано до друку 6.X 1959 р.

Київська обласна друкарня, вул. Леніна, 19.

Треба сказати кілька слів про участь дошкільників у вирощуванні квітів. Навесні, з настанням теплих днів, під час прогулянок вони спостерігають за працею дорослих на квітниках. Природно, у них з'являється бажання допомогти старшим. І діти розчищали грядки з багаторічними квітами, радіючи кожній бруньці, розпушували землю, висаджували розсаду, а потім доглядали за своїми квітниками, спостерігаючи за ростом рослин і їх цвітінням.

Восени дошкільників залучали до збирання насіння, яке укладали в мішечки до весни. З особливою любов'ю ставляться діти до роботи на квітниках. Це не тільки збагачує їх знаннями і вміннями по догляду за рослинами — ця робота сприяє

вихованню естетичного смаку, розуміння прекрасного.

В результаті проведеної роботи ми переконалися в тому, що сильна участь в праці дорослих має величезний виховний вплив на колектив. Діти навчилися не тільки шанувати працю, а й самі прагнуть взяти в ній участь. За цих умов вони не лише виконували завдання, а й широко проявляли власну ініціативу.

У колективній праці у дітей міцніло почуття дружби, товариськості, взаємодопомоги.

Ми переконалися, що набуті навички та вміння в побутовій праці особливо необхідні дітям старшої групи. Безпосередня участь дошкільників в праці сприяє підготовці їх до політехнічного навчання в школі.

Колективні форми побутової праці дітей

Н. УСМЕНЦЕВА,

зав. кабінетом дошкільного виховання Львівського ІУКУ,

Н. ЯРИШЕВА,

інспектор по дошкільному вихованню Львівського облВНО

В умовах, коли радянська школа перебудовує навчання і виховання підростаючого покоління, питання трудового виховання дітей набувають виключного значення.

Виникає необхідність чітко визначити різні форми і види трудової діяльності дошкільників, методи виховання працьовитості дітей.

В існуючій програмі для дитячих садків визначено, що діти старшої групи повинні мати певні трудові навички: вміти підклеювати книги, лагодити поламані іграшки, шити та прати ляльковий одяг, наводити порядок в кімнаті, брати участь у виготовленні окремих страв.

Виховання працьовитості та прищеплення елементарних трудових навичок здійснюється в дитячих садках в двох формах: шляхом організації спеціальних занять та шляхом індивідуальних трудових доручень.

В методичній літературі вказує-

ться на те, що в дитячих садках можна проводити колективні форми занять по пранню лялькової білизни, підклеюванню книжок, прибиранню групової кімнати. Проте розробок таких занять немає.

Інші види праці, як допомога у виготовленні вінегрету, салату, печива з готового тіста рекомендується проводити лише з групкою дітей в формі допомоги дорослим на кухні. Така організація праці дітей має ряд негативних сторін. По-перше, в процесі індивідуальних доручень до праці залучаються, як правило, такі діти, які люблять працювати, в яких вже є деякі вироблені навички. Решта дітей лишається поза впливом вихователя, тому що більша частина групи в цей час зайнята творчими іграми. Вихователь не має змоги одночасно і керувати творчими іграми дітей і навчати правильним прийомам праці інших дітей.

По-друге, організація праці дітей вимагає дотримування певних сані-

тарно-гігієнічних умов. Проте, в переважній більшості дитячих садків кухні розташовані в невеликих підвальних приміщеннях, що не дає змоги залучити дітей до допомоги дорослим у виготовленні окремих страв.

На заняттях, організованих з усією групою, вихователь може здій-

і різати варені овочі, робити вінегрет, закріпити назви продуктів, з яких складається вінегрет, виховувати працьовитість, бажання допомогти старшим.

До заняття підготували варену картоплю, моркву, буряки, помиту зелену цибулю, дошки, столові ножі, салатниці.

снювати навчання правильних прийомів праці одноразово всіх дітей.

Досвід вихователів ряду дитячих садків м. Львова (№ 1, 6, 24, 29, 32, 37 і ін.) дає можливість позитивно оцінити такі колективні заняття.

На протязі цього навчального року в дитячих садках м. Львова проводився ряд колективних занять по виготовленню вінегрету, підклеюванню книжок, виготовленню печива, пранню лялькової білизни, прибиранню групової кімнати.

В цих дитячих садках завідувачі придбали відповідне обладнання для роботи: фартушки, обробні дошки, качалки, формочки для тіста, а також використали існуюче обладнання для ігор і занять. Наведемо приклади організації окремих занять.

На занятті по виготовленню вінегрету (дитячий садок № 24 м. Львова) вихователька т. Халевська Л. Д. поставила мету вчити дітей чистити

Перед заняттям діти старанно помили руки, одягли фартушки, на рукавники, косинки. Чергові, разом з вихователем зсунули столи по три, поставили їх паралельно, розклали все на столах. На початку заняття вихователька пояснила і показала прийоми роботи. «Діти, сьогодні у нашого повара дуже багато роботи, вона попросила нас допомогти їй робити вінегрет. Допоможемо їй? Я вам зараз покажу, як треба чистити і різати овочі. Картоплю почистимо ножем (показує) і розріжемо наполовину. Тоді кожную половинку покладемо на дошку і поріжемо на дрібненькі кубики». Так само показала, як треба почистити і порізати буряк, зелену цибулю, моркву.

Після пояснення діти почали працювати.

За одним довгим столом половина дітей чистила овочі, за другим столом, де були розкладені дошки, інші діти різали ці овочі. Черговий

чик переносив в тарілці почищені хлопчик переносив в тарілці почищені овочі з одного стола на другий. Порізані овочі зсипали в салатницю.

В кінці заняття вихователька, повторивши, з яких овочів і продуктів виготовляють вінегрет, сказала: «Діти, а зараз я додам до вінегрету квашену капусту, огірки, помащу все це олією. А що ще треба зробити? — Посолити, вимішати. Ох і смачний у нас буде вінегрет! В обід ми його покуштуємо і почастуємо дітей інших груп. Бачите, як швидко ми його зробили, бо всі гуртом працювали».

Вінегрет, зроблений дітьми, було подано на обід перед першою стравою.

Аналогічно були організовані заняття по виготовленню печення з готового тіста в дитячих садках № 37 (вихователька Куць Я. М.), № 48 (вихователька Портна М. П.) На протязі року діти кілька раз ходили на екскурсії до кухні, спостерігали, як повар місила тісто для вареників, печення. Мета заняття: вчити дітей виготовляти печення, виховувати акуратність, любов до праці, бажання допомогти старшим. Закріпити назви предметів праці та продуктів, які входять до складу тіста.

Чергові за допомогою виховательки розставили столи буквою П, розклали все необхідне для кожної дитини: дошки з шматочками тіста, качалки, формочки, кілька тарілок з мукою, блюдець з цукром та залізних листів, помазаних маслом.

Помивши руки, діти розмістились довкола зсунутих столів, лише з зовнішньої сторони, щоб всі бачили показ вихователя, а вихователю було зручніше контролювати роботу кожної дитини, вчасно допомогти. На початку заняття вихователька пригадала з дітьми, що потрібно мати до тіста, як називаються знаряддя праці.

«Діти, сьогодні ми допоможемо нашому повару виготовити печення. Тісто вона вже замісила, а ми розкачаємо його і виріжемо формочкою печення. Хто пам'ятає, які потрібні продукти, щоб замісити тіс-

то для печення?» Діти відповідають.

«Правильно. На чому розкачують тісто? Чим його розкачують?..

Тепер, діти, подивіться, як потрібно розкачувати. Спочатку посипаємо дощечку борошном, щоб тісто не прилипло, а потім качалкою декілька раз розкачуємо до себе, від себе; тепер перевернем і ще раз розкачаємо, щоб було тоненьке. Формочкою видавимо печення, треба видавлювати близько одне від одного. Шматочки, що залишаються, знову перемісимо, розкачаєм і зробимо печення. Готове печення посипте цукром і обережно покладіть на лист, щоб не розсипався цукор, бо буде пригорати».

Пояснюючи, вихователька одноразово показувала прийоми роботи.

В ході заняття вихователька допомагала окремим дітям, додатково показувала, як тримати качалку, як натискати формочкою, як близько один до одного складати печення на листі. Підводячи підсумки роботи, вона відмітила, як швидко і як багато діти наробили печення: його вистачить, щоб почастувати всіх дітей дитячого садка в час полудника. «Діти старшої групи — справжні помічники повара, вони тепер зможуть вдома допомогти мамі робити печення».

Чергові урочисто віднесли листи з печенням на кухню, і вже через кілька хвилин діти наперебій запитували у виховательки, чи вже спеклось печення, чи не підгоріло воно.

Цікаво пройшло колективне заняття по підклеюванню книжок (дитячий садок № 6, вихователька Тищенко Л. І.). Таке заняття дає можливість вчити дітей правильним прийомам підклеювання, виховувати бережне ставлення до книжок.

Напередодні заняття діти переглянули всі свої книжки, відібрали ті, які потребують ремонту. Вихователька з черговими підготувала до заняття смужки паперу, клей, ножиці і інші необхідні матеріали. Пояснення виховательки, як завжди, супроводжувалось показом прийомів. «Діти, ви вже добре навчились поводитись з книжками, бережіть їх. Але частина книжок вже старенькі і потребують ремон-

ту. Сьогодні ми з вами будемо їх підклеювати. У кожного з вас є такі смужки паперу. Смужку треба приміряти до книжки, зайве загнути і відрізати. Далі згорнути смужку вздовж наполовину і намазати клеєм, після чого покласти книжку на лінію згину, а другу половину смужки притиснути зверху ганчіркою».

В ході заняття вихователька слідувала за правильним виконанням завдань, а в кінці заняття відмітила тих дітей, які акуратно виконали свою роботу.

Колективно, з усією групою проводили і прання лялькової білизни (дитячий садок № 29, вихователька Грінберг Ф. Г.).

Вихователька з допомогою чергових ставила 2—3 ночов в умивальній кімнаті, наливала теплої води, роздавала дітям маленькі дощечки для прання.

Починаючи заняття, вона показувала і пояснювала прийоми роботи: «Діти, спочатку треба закатити рукава, намочити білизну, потім покласти ось так на дощечку, намити милом і терти в руках або на дощечці».

Особливо трудно дітям було викручувати білизну. Вихователька нагадувала, додатково показувала: «Покладіть трусики в ліву руку, затисніть. А правою рукою крутіть в ліву сторону».

Діти самі підсинювали, крохмалили і вішали білизну.

Багато побутових навичок діти набувають в такому занятті, як колективне прибирання групової кімнати (дитячий садок № 24, вихователька Дараганова М. Н.).

На цьому занятті виховувалось вміння колективно працювати, пошана до праці дорослих і бажання допомогти їм.

До заняття були підготовлені ганчірки для витирання пилу, кілька тазиків з теплою водою, чистий ляльковий одяг, випраний з дітьми на попередніх заняттях.

Вихователька почала заняття так: «Діти, сьогодні ми приберемо нашу кімнату, витремо скрізь пил, переодягнемо ляльок. Щоб навести порядок в шафі, треба дістати звід-

ти всі настільні ігри, витерти полочки, і коробки, і знов все поставити на місце. Прибирати шафу будуть... (називає ім'я 4-х дітей). Полочку для книжок теж спочатку треба витерти вологою ганчіркою, а потім поставити книжки. Прибирати будуть... (називає 2-х дітей). Так само треба витерти підвіконники, тумбочки — витирати будуть... (називає 2—3 дітей) і будівельний матеріал... (називає 2-х дітей). В іграшковому куточку всю меблю знімемо з килима і попросимо няню витрусити його на дворі. Знімемо чохла на лялькових меблях, витремо пил і розставимо все на місця. Куточок будуть прибирати... (називає 4-х дітей). Ляльок переодягнуть... (називає 5—6 дітей).

Перед початком роботи вихователька показала, як треба мочити і викручувати ганчірку, щоб з неї не капала вода. Після закінчення роботи чергові віднесли в умивальну кімнату всі знаряддя праці. Підводячи підсумки заняття, вихователька сказала: «Погляньте, діти, як у нас стало красиво, скрізь чисто, ляльки переодягнені, все блищить. Ви добре сьогодні попрацювали у своїй кімнаті. Тепер ви, звичайно, допоможете і своїй мамі прибирати дома».

Заняття з побутової праці викликають у дітей великий інтерес і серйозне ставлення до неї. Діти бачать результати своєї праці, надають конкретну допомогу дорослим. Ввечері, зустрічаючи батьків, діти наперебій розповідають, що вони сьогодні робили печення, з гордістю частують батьків.

Підсумовуючи все сказане про колективні форми занять з побутової праці, ми вважаємо, що вони повинні знайти більше місця в новій програмі дитячого садка. Ці заняття дають можливість рівномірно навчати всю групу дітей трудових навичок, виховувати вміння координувати свої дії з діями товариша, колективно працювати. Володіння навичками побутової праці робить дитину більш самостійною, виховує любов до праці, бажання допомогти дорослим в дитячому садку та дома.